

Toelatingsexamen tandarts

2020

Generieke competenties (GC)

CLEAR

CLEAR staat voor Conflicthantering, Luistervaardigheid, Empathie, Aandacht, Reflectie en Respect. Het toetst je communicatieve competenties. Als woord combineert CLEAR de C van communicatie met een belangrijk kenmerk van goede communicatie, met name duidelijkheid of helderheid.

In deze proef worden de volgende dimensies getoetst:

- persoonlijke aandacht geven aan de ander en respectvol met elkaar omgaan;
- je inleven in de situatie en in de belevingswereld van de ander;
- constructief communiceren binnen een (familiaal) relatienetwerk, met aandacht voor loyaliteit en waardigheid van alle betrokkenen;
- een constructieve houding aannemen in conflictsituaties en situaties met hevige emoties of uitzichtloosheid;
- de gevolgen van je eigen gedrag inschatten in een relationele situatie met kwetsbare personen;
- een onderscheid maken tussen objectieve feiten, interpretaties ervan en subjectieve beleving.

Je krijgt vijftien vragen. Sommige vragen vertrekken van een situatie waarmee een adolescent in aanraking kan komen, bijvoorbeeld in familie- of vriendenkring, in schoolverband, tijdens een stage of studentenjob of in een jeugdbeweging of sportclub. Voor elke casus duid je de reactie of houding aan die het meest gepast is om een bepaalde uitkomst te bereiken. In andere vragen geef je aan welke uitspraak of boodschap het best beantwoordt aan de relationele stijl of gesprekstijl die in de opgave vermeld staat. Telkens is er slechts één juist antwoord, met name het antwoord dat het meest voldoet aan de vraagstelling.

Gelieve bij elke vraag goed te letten op wat er in de opgave staat en enkel deze informatie te gebruiken bij het oplossen van de vraag.

Alle situaties zijn fictief, elke gelijkenis met een bestaande persoon of situatie berust louter op toeval. De definitieve antwoorden moet je invullen op het antwoordblad.

Je hebt ter afscheid van een huisgenoot die volgend academiejaar naar het buitenland vertrekt een korte jazzsessie gepland met enkele medestudenten die sax spelen op amateurniveau. Gezien het schitterende weer, zou je die sessie in de kleine stadstuin willen organiseren. Je wil de burens op de hoogte brengen van de mogelijke geluidsoverlast.

Welke slotzin van dit bericht is het meest constructief?

- <A> We denken dat jullie het best een buitenshuisactiviteit plannen op die avond.
- <B> We zijn er zeker van dat jullie deze muziek ook zullen kunnen smaken.
- <C> We zullen ons wel houden aan de voorschriften van de lokale politie.
- <D> Als jullie daar bezwaren tegen hebben, laat het ons weten.

Het is de laatste dag van een citytrip naar Parijs samen met je partner. Jij vindt dat een bezoek aan Parijs niet volledig is zonder een bezoek aan de Eiffeltoren en je wil de laatste uren van je vakantie dan ook hieraan besteden. Je partner ziet dit echter helemaal niet zitten. Hij is een grote liefhebber van impressionistische kunst en wil dan ook heel graag naar het musée d'Orsay.

Hoe komen jullie tot een effectieve beslissing waarbij de kans op tevredenheid voor allebei het grootst is?

- <A> Jullie bespreken samen de pro's en contra's van jullie voorkeuren en beslissen uiteindelijk om de Eiffeltoren te gaan bezoeken.
- <B> Je partner kan je overtuigen om naar het museum gaan. Er loopt immers een tijdelijke expositie die de moeite waard is.
- <C> Jullie beslissen om samen een boottocht op de Seine te maken en eventueel in de toekomst nog eens terug te keren naar Parijs.
- <D> Je praat in op je partner om toch mee naar de Eiffeltoren te gaan. Jij hebt je in het verleden ook al aangepast aan zijn voorkeur.

Welke beschrijving berust op observatie en niet op interpretatie?

- <A> Piet maakt zich zorgen over het klimaat.
- <B> Piet neemt steeds de trein naar zijn werk.
- <C> Piet maakt geen verre reizen.
- <D> Piet lust geen vlees.

Joris en Marijke wonen vlak bij het stadspark. Hun buurman is Jacques, een hoogbejaarde man die op geregelde tijdstippen op wandel gaat met zijn hond, Cesar. Bij die gelegenheden laat hij het dier meestal plassen tegen de gevels waar hij voorbij komt. Joris en Marijke vinden dit niet alleen ongepast, maar ook de geurhinder vinden ze vooral zeer onaangenaam. Ze willen dit graag aanklaarten zodat het niet meer gebeurt.

Welke aanpak is het meest respectvol?

- <A> Ze kopen een product om tegen de gevel te spuiten waarmee Cesar jeuk krijgt wanneer hij in de buurt komt.
- <B> Wanneer ze een volgende keer Cesar zien plassen, spreken ze Jacques erop aan dat ze dit onaangenaam vinden en vragen of hij hun gevel wil ontzien.
- <C> Wanneer ze een volgende keer Cesar zien plassen, wijzen ze Jacques op het parkje aan het eind van de straat als betere plasplaats voor Cesar.
- <D> Ze organiseren een petitie bij alle bureaus die getroffen worden door de plaspartijen en bezorgen Jacques een officiële vraag van de buurt.

Communicatie in een groep kan bekeken worden vanuit het effect dat de tussenkomst van een groepslid heeft. Taakgerichte tussenkomsten dragen vooral bij tot het voltooien van de groepstaak. Procesgerichte tussenkomsten dragen vooral bij tot de goede relaties in de groep. Dysfunctionele tussenkomsten dienen het eigen belang en zijn storend voor het voltooien van de groepstaak of de goede samenwerkingsrelaties in de groep.

Welk van volgende tussenkomsten is overwegend taakgericht?

- <A> Vriendelijk zijn door warmte en belangstelling te tonen
- <B> Waardering uitspreken voor anderen en hun ideeën
- <C> Humoristisch reageren op de voorstellen van groepsleden
- <D> Een mening uitspreken over de geformuleerde voorstellen

Je wordt niet geselecteerd voor het quizteam bij een interscholenwedstrijd. In de gang bots je op de klastitularis die de uiteindelijke selectie heeft gemaakt, en laat je horen: "Mijnheer Franssen, ik ben zwaar ontgoocheld", gevolgd door een diepe zucht en een stilte die doorbroken wordt met "in de klas vinden ze ook dat er niemand meer van sport weet dan ik".

Welke vraag getuigt van een empathische luisterhouding bij de klastitularis?

- <A> Hoe zwaar weegt jouw ontgoocheling?
- <B> Hoe weet je dat er veel sportvragen zullen zijn?
- <C> Heb je al jouw klasgenoten geraadpleegd?
- <D> Denk je de enige te zijn die veel van sport weet?

Jouw vriend Karel is op een dansfeestje smoorverliefd geworden. Hij heeft het meisje de dag nadien een WhatsApp-bericht gestuurd, met het voorstel om tijdens de paasvakantie samen een fietstocht te maken in de Ardennen. Ze heeft met een sms'je geantwoord dat ze zijn voorstel moeilijk kon aannemen. Karel is sindsdien erg onrustig. Hij weet niet wat hij met dat antwoord moet doen en vraagt je hoe jij zou reageren.

Welke reactie op de vraag van Karel is het meest oplossingsgericht?

- <A> Het lijkt me duidelijk dat de verliefdheid maar van één kant komt.
- <B> Mijn ervaring is dat zo een plotse verliefdheid ook heel snel voorbij gaat.
- <C> Ik zou een gesprek onder vier ogen voorstellen in plaats van te sms'en.
- <D> Ik zou haar laten weten dat je iemand anders zal zoeken voor de fietstocht.

Je woont met acht personen in een studentenhuis. De sfeer is erg gespannen, want het is examenperiode. De avond voor een belangrijk examen van jou, krijg je na het avondeten de volle lading van een kamergenoot die jou verwijt dat je de vervelende taken als afwassen, vuilnis sorteren, altijd aan de anderen overlaat.

Welke reactie is het meest respectvol voor alle betrokkenen?

- <A> Ik begrijp dat je gespannen rondloopt nu, maar dit verwijt slaat nergens op.
- <B> Vind je het OK dat we morgen betere afspraken maken over die taken?
- <C> Ik vind het niet gepast dat je zo snel het woord 'altijd' gebruikt.
- <D> Er zijn ook kamergenoten die niets liever doen dan vuilniszakken buiten zetten.

Je zit zoals elke vrijdagavond samen met je neef op de trein. Normaal gezien praten jullie honderduit over jullie avonturen als eerstejaarsstudent aan de universiteit. Vandaag heeft hij echter nog geen woord gezegd en zit hij stilletjes voor zich uit te staren.

Welke reactie biedt het meest kans op een echt gesprek?

- <A> "We hebben een lang weekend in het vooruitzicht, dat zal deugd doen!"
- <B> "Zo stil vandaag... Wat scheelt er...?"
- <C> "Je bent zeker moe van het vele feesten deze week?"
- <D> "Ik zie dat je niet veel zin hebt om te praten... ik zal je met rust laten."

In je laatste jaar van het secundair onderwijs, moet je binnen een week het groepswerk over 'mobiliteit in al zijn aspecten' indienen dat je met drie medeleerlingen hebt gekozen. De teksten zijn naar elkaar doorgestuurd en het is vrij opvallend dat een van de groepsleden een tekst heeft ingediend die erg ongenueanceerd en eenzijdig is.

Hoe kan je dit probleem het meest respectvol oplossen?

- <A> Rondvragen bij de anderen of iemand tijd en zin heeft om die zwakke tekst te herschrijven.
- <B> Voorstellen dat vooraan in de tekstbundel duidelijk wordt gemaakt wie welke tekst heeft geschreven.
- <C> Ervan uitgaan dat één op vier ongenueanceerde teksten geen probleem zal geven, mits een aangepaste lay-out.
- <D> De schrijver van de zwakke tekst vragen om in de tijd die nog rest meer nuances aan te brengen.

Een vriend van jou vraagt of hij een bepaald boek waarover jij zeer enthousiast hebt gepraat, mag meenemen op zijn strandvakantie. Je hecht veel waarde aan jouw exemplaar, dat je als geschenk hebt gekregen en waarin je enkele persoonlijke notities hebt aangebracht. Het is wel zo dat je in het voorbije jaar vaak de fiets van jouw vriend hebt mogen lenen.

Welke reactie ligt het meest in lijn met jouw gevoel?

- <A> Bij nader inzien denk ik dat dit toch geen boek is dat jou zal bevallen.
- <B> Ik wil graag uitleggen waarom ik verkies dat je een ander boek van mij meeneemt.
- <C> Ik kan me niet voorstellen dat je op het strand zo een boek gaat lezen.
- <D> Ik heb dit boek cadeau gekregen en heb beloofd het nooit uit te lenen.

De trainer wil graag een ontspannen sfeer in jouw voetbalploegje. Maar hij is vaak de 'flauwe plezante' en zijn moppen zijn meestal niet geslaagd. Je vindt het vervelend dat hij jou altijd wil betrekken in zijn grappen, wellicht omdat hij in zijn jeugd in dezelfde ploeg heeft gespeeld als jouw vader.

Welke reactie is meest effectief om deze situatie op te lossen?

- <A> De trainer een e-mail sturen met als onderwerp 'genoeg flauwe grappen', uit naam van de spelersgroep.
- <B> De clubvoorzitter vragen om de trainer op het matje te roepen en bij te sturen.
- <C> Jouw vader vragen om aan de trainer jouw ongenoegen over te brengen.
- <D> Een gesprek onder vier ogen met de trainer vragen, om jouw irritatie naar hem te communiceren.

Communicatie in een groep kan bekeken worden vanuit het effect dat de tussenkomst van een groepslid heeft. Taakgerichte tussenkomsten dragen vooral bij tot het voltooien van de groepstaak. Procesgerichte tussenkomsten dragen vooral bij tot de goede relaties in de groep. Dysfunctionele tussenkomsten dienen het eigen belang en zijn storend voor het voltooien van de groepstaak of de goede samenwerkingsrelaties in de groep.

Welk van volgende tussenkomsten is overwegend procesgericht?

- <A> Een luisterende houding aannemen wanneer anderen spreken
- <B> Een samenvatting maken van de geformuleerde voorstellen
- <C> Vragen om verheldering van bepaalde voorstellen
- <D> Zich hardop afvragen hoe een voorstel in de toekomst uitgewerkt zal zijn

Tijdens je stage in een ziekenhuis ben je samen met een medestudent verantwoordelijk voor de begeleiding van patiënten naar de juiste afdeling. De job bestaat erin dat je aan het algemeen onthaal de mensen begroet en met hen meegaat tot ze aangemeld zijn bij de onthaalbalie van de dienst. Je wordt verondersteld om dit te doen in goede teamwerking met je medestagiairs zodat je korte en verre afstanden wat kan verdelen. Je collega houdt zich niet aan de afgesproken werktijden door te laat te komen en vroeger te vertrekken.

Welke feedback maakt het meest kans op een positief gevolg?

- <A> "Je neemt de afgesproken werktijden nogal losjes op... Ik zou graag zien dat je je houdt aan wat we vooraf hebben afgesproken."
- <B> "Ik stel vast dat je de voorbije week drie keer te laat gekomen bent en tweemaal vroeger bent vertrokken. Ik vind dat erg vervelend en ik vraag me af of je je stage wel serieus neemt?"
- <C> "Ik stel vast dat je je de voorbije week niet gehouden hebt aan de werktijden. Ik voel me hierdoor geïrriteerd omdat ik graag goed met je zou samenwerken. Hoe zie je dit zelf?"
- <D> "Je bent de voorbije week drie keer te laat gekomen en tweemaal vroeger vertrokken. Dat is erg vervelend. Ik denk dat je je stage niet serieus genoeg neemt."

Je krijgt een mailtje van de bibliotheek dat het vandaag de laatste dag is om een uitgeleend boek terug te brengen omdat een andere lezer het boek heeft gereserveerd en het morgen komt ophalen. Nu heb je het betreffende boek doorgegeven aan een vriend. Hij verzekerde jou het boek tijdig te zullen inleveren. Je bereikt hem via gsm en vraagt hem om zo snel mogelijk het boek in te leveren. Hij antwoordt dat hij vandaag andere plannen heeft en al tijd te kort komt.

Welke reactie is het meest oplossingsgericht?

- <A> "Het is de laatste keer dat ik je iets uitgeleend heb."
- <B> "Ik sta erop dat jij dat boek binnenbrengt."
- <C> "De boete zal wel meevallen zeker."
- <D> "Ongelofelijk hoe egoïstisch jij toch kunt zijn."